

Guttorms vísa – Ragnhilds vísa

Der hersked en konge i Østerdal,
hans navn var kong Håkon den kække,
han stridsmænd havde i hobetal,
hvis blotte syn kunne skrække.
Men derimod havde han i allen stund
en datter som nævnes i hver mands mund.

*Allervakreste kæreste min,
allerdejlige dukke så fin.*

2. Skøn Ragnhild vandrer til Glommens bred,
hvor ingen hende monne følge,
skønt kummer fri hun dog ofte græd,
jeg vil det ikke fordølge.
Måske hendes hjerte en advarsel gav,
at Glommens flod skulle vorde hendes grav.

3. Knap femten vintre forgangen var,
i ungdommens favreste glæder,
da rygtedes al hendes skønhed stor,
til langt omliggende steder.
At se hende rejste hver kongesøn,
der sukker og klager hver helt i løn.

4. Der fandtes og i kong Håkons gård,
en svend som Guttorm monne hedde,
med våben han vel kunne gøre sig brav,
så pile på hannem ej bede.
Hvert træk i hans syn gav niddingsfærd,
for Guttorm hver tapper gruede især.

5. Han fattede afsky for ledingstog,
kong Håkons mjød han ej smagte,
når Ragnhild sin hånd imod bægeret slog,
og sejerskransen ham rakte.
Hans øjne blev matte, og hans kind var bleg,
thi frihedens lønlige tanke opsteg.

6. Guttorm sukker af kvalte barm:
“O aldrig jeg følte en smerte,
der ligne kan kærligheds bitre harm,
der nu fortærer mit hjerte.
Hvor elskovs brynde den straffer hårdt,
og hvo har ej sukket i kong Håkons gård.

7. Det glimt af håb som jeg engang så,
er længe siden forsvundet.
Mit hjertes varsel det uheld spår,
at Ragnhilds hånd bliver vundet
af kæmper hvis adfærd i kampen er huld,
hvis hånd er varm men hvis barm er kold.

8. Jeg så ville med glæde dø,
når en medlidenshedståre
ad kinden randt på den bedste mø,
hvis snart mit hjerte monne såre.
Jeg sukker og klager mit hjertes ve,
men åbne min kval jeg ej nænnede.”

9. Således jævnlig hans klagen lød,
mens tårer randt ned på hans kinder.
I hobetal de strømmede,
som vandet i bækkene rinder.
Kun mosbegroet klippe så Guttorms gråd,
hans hjerte var kækt, skønt hans kind var våd.

10. Så henrandt vintre, så henrandt vår,
til Rolf, en drabelig kæmpe,
fra Rusland kom og truede
kong Håkons land med ulempe,
at hvis han ikke sin datter bortgav,
så skulle hver stridsmand se sin grav.

11. Kong Håkon holder med sine mænd,
hvad råd ere nu at gøre:
"Jeg haver nu talt mine rigets mænd,
som skjold og våben kunne føre.
Men kække så haver jeg ti til tolv,
men ingen som kan sig bestå imod Rolf."

12. Da rejste sig Guttorm i en hast
fra bordets nederste bænke:
"De ord du sagde, o, konge stå fast,
vil du din datter bortskænke
til den, som at stride imod Rolf formår.
Da straks jeg Guttorm i kampen går."

13. "Du unge mand," var kong Håkons svar,
"dit kække mod jeg beundrer,
men kræfter mod Rolf du ikke har,
når jorden ryster og dunder.
Hvergang han en pil af sin bue skød,
og Guttorm, du fanger din visse død."

14. "Da bliver mig døden dobbelt fryd,"
så Guttorms tale monne falde,
"når Ragnhild ville med klagelyd
sin dræbte Guttorm hjemkalde.
Nej, død skal ej skræmme mit stolte bryst,
jeg strider med glæde, jeg dør med lyst."

15. Kong Håkon ganger til Rolf derhen,
og tager han så til orde:
"Jeg haver nu lovet mine rigets mænd,
at Ragnhild den skulle vorde,
der modigt sig i en tvekamp består,
og Guttorm er den, som i kampen går."

16. Knap løftede solen sit hoved op
fra havets østlige hvile,
før begge kæmper i fuld galop
til kæmpepladsen monne ile.
Der folk var forsamlet i hobetal,
og alle de ynkedes Guttorms fald.

17. Som lyn da blinkede' deres blanke sværd,
hvergang de i færdighed mødtes.
men aldrig så man i ledingsfærd,
hvor slig en tapperhed mødtes.
De sloges i timer, de sloges i fem,
og kærlighed voksede i hver af dem.

18. Omsider da brækkedes Guttorms skjold,
han så til Rolf monne råbe:
"En riddersmand er du både gæv og bold,
jeg uden hinder vil håbe,
du kast dit skjold til side hen,
og kampen begynder på ny igen."

19. "En riddersmand er jeg både gæv og bold,"
forbitret Rolf monne svare,
"men aldrig så brækkes mit gode skjold,
en nidding vil jeg ikke spare.
Når våben af rust monne gå itu,
fast mere ved æren jeg strider nu."

20. "Så strid da, nidding," var Guttorms svar,
og med fordoblede kræfter
han rasende ind på Rolf da fór,
som ej blev munter derefter.
Thi hjelmen blev knuset og stibøjlen gled,
og Rolf faldt slagen af hesten ned.

21. "Jeg skænker dig livet, du unge mand,"
så oplod Guttorm sin stemme.
"Jeg udgyder ikke den faldnes blod,
men vil lade dig fornemme,
at Guttorm er ædel overalt,
og jeg dræber ikke den mand som faldt."

22. Guttorm iler til Ragnhild hen,
og synker sig i hendes arme.
Hans matte øjne fik glans igen,
hans kinder de blusser af varme.
Så venlig han favner sin bedste mø,
og ønsker at leve, som før ville dø.

23. Den blide måne for elskovs uheld
oplyser den stjerneklare bølge.
Skøn Ragnhild hun vandrer til Glommens bred,
hvor ingen hende monne følge.
Den rindende flod blev mindre snar,
og månen tilforn har ej været så klar.

24. Rolf mismodig vanker om,
og dræber så mangel slags tanker.
Til Glommens havbred han også kom,
og der han sorrigfuld vanker.
Der møder han Ragnhild og finder hende
glad,
hans elskov forvandles til bitreste had.

25. "Du aldrig skal vorde en Guttorms brud,"
var alt hvad den nidding udtalte.
Han Ragnhild greb og sig styrtede ud,
hvor søen vrimlende malte.
De grådige bølger sit skød oplod,
og månen fordunklet på skyen stod.

26. En fisker fiskede skøn Ragnhilds lig,
kong Håkon lod jorde sin datter.
Til døden Guttorm græmmede sig,
så endte hans fryd og latter.
Jeg standser med en så uheldig sag,
men Glommen den rinder den dag i dag.

Niels Weyer (1767-88), ið var norðmaður, yrkti hesa vísu eftir eini gamlari søgn av Elverum-leiðini og kallaði hana *Ragnhild den fagre*. Vísan hevur verið nógv kvøðin í Føroyum, og uppskriftirnar eru fleiri, men tær eru rættiliga líkar. Hendan er úr HUNDREDSYV-VISEBOGEN, sum hevur hana frá Jóannesi Johannesen í Dali. Lagið er seinni brúkt til vísuna *Nú gerast kvøldini myrk og long*. jd.